

Pohjoista keruuluomua

Suomalaisten kuluttajien keskuudessa kotimaan metsistä kerätyt luonnontuotteet eli marjat, sienet sekä yrtit mielletään erittäin puhtaiksi ja terveellisiksi riippumatta siitä, ovatko ne luomua vaiko eivät. Miksi meillä siitä huolimatta on - ja tarvitaan - keruuluomua? Vastaus on yksinkertainen: vaikka merkitys on kasvussa Suomessakin, ulkomailla luomu on selvästi suurempi juttu kuin meillä. Maailmalla luomumerkki on helppo tapa laadun osoittamiseksi, kaikille kun pohjoisen luonnon puhtaus ei ole itsestäänselvyys. Villikään luonnontuote ei ole luomua, ennen kuin se luomuksi todistetaan.

Metsien luomusertifiointi on monille vielä tuntematon asia, vaikka melkein koko Lappi on jo luomussa. Jotta metsänantimia voidaan markkinoida luomuna, keruualueiden tulee olla luomurekisteröityjä ja poimijoiden koulutettuja luomukeruuseen. Nykyiset metsien kasvatustavat mahdollistavat hyvin luomukeruun, sillä sertifiointikelpoisuus edellyttää ainoastaan, ettei alueella ole käytetty kemiallisia lannoitteita tai kasvinsuojeluaineita kolmen edellisvuoden aikana. Luomusertifiointi ei siis käytännössä rajoita metsänomistajan toimia varsinkaan täällä pohjoisessa.

Keruuluomu on muun luomutuotannon tavoin valvottua toimintaa, mikä tuo mukanaan paitsi byrokratiaa ja paperityötä (mm. liittymislomakkeet, luomusuunnitelma), myös jonkin verran lisäkustannuksia. Erityisesti pienimpien yritysten on kiinnitettävä huomiota siihen, että vuosittaiset tarkastusmaksut ovat saatavissa takaisin arvonlisänä. Toisaalta tiukan luomuvalvonnan voi nähdä myös positiivisesti: viranomaisten toteuttamat tarkastukset tarjoavat asiakkaille luotettavaa tietoa tuotannosta.

Valvontajärjestelmää olisi kuitenkin syytä kehittää joustavammaksi. Haasteita luomutuotantoon tuo esimerkiksi se, että ostoyritysten on ilmoitettava vuosisuunnitelmansa viranomaisille jo kuukautta ennen keruun alkua, ja viimeistään 15.6. Erityisesti pohjoisessa kesä tulee joskus myöhään, mutta ilmoitus on tehtävä määräaikaan. Kesken keruukauden ei voi ottaa käyttöön uusia alueita eikä raaka-aineitakaan, sillä keruutuotteet on yksilöitävä kasvinosakohtaisesti jo hakemusvaiheessa. Tämän vuoksi jonkin kasvin sesongin voi joutua kokonaan ohittamaan, jos sen hyödyntämistä ei ole huomannut laittaa suunnitelmaan. Maalaisjärki ei ainakaan kirjoittajalle kerro, mikseivät vaikkapa mustikanlehdet samassa luomusertifioidussa kuusikossa olisi yhtä lailla luomua kuin marjatkin, jos erona on ainoastaan se, ettei toisia ole etukäteen ilmoittanut keräävänsä.

Johanna Kinnunen, FM, agrologi (AMK), projektisuunnittelija, Teollisuus ja luonnonvarat, Lapin ammattikorkeakoulu, Täsmätietoa Lapin luonnontuotteista maakunnalle -hanke

